

آزمون دکترای زبان و ادبیات فارسی ۱۳۹۳

دروس تخصصی

۱. کدام گزینه به مفهوم این بیت نزدیک است؟
«هر که دیدارش نباشد دفع مرگ»
(۱) یار آن باشد که جان بخشد ترا
(۲) دوست آن باشد که گیرد دست دوست
(۳) دیدار یار نامتناسب جهنم است
(۴) درخت دوستی بنشان که کام دل به بار آرد
۲. کدام گزینه به مفهوم این بیت نزدیک است؟
«به گردن بر از جور دشمن حسام»
(۱) سخن ناروای نادانان شنفتن به که از ستم دشمن با دوست گفتن
(۲) بار ستم دشمن بر دوش کشیدن به که از دیگران ناسزا شنیدن
(۳) به تیغ جفای دشمن مردن به که بار سرزنش این و آن بردن
(۴) سال و ماه بار طعنه بردن به که به شمشیر خصم مردن
۳. کدام بیت به سکوت مطلق دعوت می‌کند؟
(۱) فراوان سخن باشد آگنده گوش
(۲) زبان درکش ای مرد بسیار دان
(۳) صدق‌وار گوهر شناسان راز
(۴) چو خواهی که گویی نفس بر نفس
نصیحت نگیرد مگر در خموش
که فردا قلم نیست بر بی‌زبان
دهان جز به لؤلؤ نکردند باز
حلاوت نیایی ز گفتار کس
۴. کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت نمی‌شود؟
«جان بیمار مرا نیست ز تو روی سؤال ای خوشه آن خسته که از دوست جوابی دارد»
(۱) دل مجروح عاشق را به جز محبوب که درمی‌یابد
(۲) اگر عنایت محبوب باشد بیماری دلکش می‌نماید
(۳) چه بسیار پرسش‌ها که بی‌پاسخ می‌ماند
(۴) آنجا که پاسخ نباشد پرسش بیهوده می‌نماید
۵. کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت نمی‌شود؟
«کفر زلفش ره دین می‌زد و آن سنگین دل»
(۱) پیش پای عاشق چراغی برافروختن
(۲) در پیش مشعلی از چهره برافروخته بود»
(۳) روی از دلدادگان پوشیدن
(۴) ره به رهزن نمودن
۶. کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت نمی‌شود؟
«چو شمع صبحدم شد ز مهر او روشن»
(۱) چون دوست رخ نماید عاشق را جان برآید
(۲) چون خورشید برآید شمع نیاید
(۳) عاشق جان بر سر بی‌وفایی محبوب نهد
(۴) سپیده‌دم یک دم برنیارد
۷. کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت می‌شود؟
«دندانه‌های تاج بقا شرع مصطفی است»
(۱) عقل از صمیم قلب حقیقت دین را می‌پذیرد
(۲) دین اسلام جاودانی است
(۳) خرد جاودانه بودن دین را تضمین می‌کند
(۴) دین و خرد توأم‌اند
۸. «تا جدایی زین و آن بر سرنشینی چون الف»
(۱) تصدیر
(۲) تنزیه
(۳) چون بیبوستی به پایان او فتی هم در زمان»
(۴) تزکیه
۹. مفهوم این بیت چه چیز را نکوهش می‌کند؟
«یعقوب هم به دیده معنی بود ضریب»
(۱) بر هر کس و ناکس روی نیاز آوردن
(۲) بینا را از نابینا تمییز ندادن
(۳) لعل از خرف باز نشناختن
(۴) دیده را نادیده انگاشتن

۱۰. این بیت زبان حال کیست؟
«مویی شدم که موی شکافم به تیر نطق
(۱) جنگ‌آوری بی‌پروا (۲) نقادی زبان بر بسته
۱۱. کدام گزینه از معنی این بیت دریافت می‌شود؟
«بر محک کعبه کو جنس بلال آمد به رنگ
(۱) با روی سیاه دلی روشن داشتن
(۲) به خلوص نیت فریفته شدن
۱۲. کدام بیت برگرفته از قرآن نیست؟
(۱) چون پشم زده شده که و مردم
(۲) آن‌گه ز میان خلق برخیزد
(۳) از چرخ ستارگان فرو ریزند
(۴) آن روز به عذر گفت نتوانی
۱۳. کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت می‌شود؟
«تا همچو زید و عمرو مرا کور بود دل
(۱) نادانی بزرگ‌تر عیب است (۲) بر نادان خرده نگیرند
۱۴. مفهوم کدام گزینه با گزینه‌های دیگر متفاوت است؟
(۱) مرا از من و ما به یک رطل بستان
(۲) به من آشکارا ده آن‌می که داری
(۳) حریف صبوحم نه سیوح خوانم
(۴) بده جام فرعونیم کز تزه‌د
۱۵. مفهوم این بیت بر کدام گزینه تکیه ندارد؟
«سنگ در قندیل طالب علم عالم جوی کوب
(۱) هنر را برای هنر باید آموخت
(۲) دانشجویی امری دنیوی نیست
۱۶. کدام گزینه به مفهوم این بیت نزدیک است؟
«چو خردی بزرگ آورد دستبرد
(۱) بزرگ باش و مشو تنگدل ز خردی کار
(۲) بزرگان خرده بر خردان نگیرند
۱۷. کدام گزینه به مفهوم این بیت نزدیک است؟
«سپید گشت چو چشم شکوفه چشم امل
(۱) کسی آن آستان بوسد که جان در آستین دارد
(۲) جان به غم‌هایش سپردم نیست آرامم هنوز
۱۸. کدام گزینه به مفهوم این بیت نزدیک است؟
«بر سینه‌گشاده ما دست ردّ خلق
(۱) هر که می‌آید به آب رو از اینجا می‌رود
(۲) عطا و منع مساوی است با رضامندی
(۳) ندهد فرصت گفتار به محتاج کریم
(۴) ز خود جدا شدگان پرس درد تنهایی
۱۹. کدام بیت مکمل معنایی این بیت است؟
«هر که اندر وجه ما باشد فنا
(۱) هر که او بر در من و ما می‌زند
(۲) زان که در آست او از لا گذشت
(۳) کلّ شی هالک جز وجه او
(۴) چون نبودی فانی اندر پیش من
- کاسیب طالعم هدف اضطراب کرد»
(۳) دلداده‌ای بی‌قرار (۴) هنرمندی ناراضی
- هر که را زر بولهب روی است شادان آمده»
(۲) سپید از سیاه بازشناختن
(۴) از امتحان سرخ روی برآمدن
- همچون ملخان ز بس پریشانی
خویشی و برادری و خسروانی
چون برگ رزان به ماه آبانی
می‌خورد فلان و من سپندانی
- عیبم نکرد هیچ کسی هر کجا شدم»
(۳) لیس علی‌الاعمی حرج (۴) احمق را ستایش خوش آید
- که من هم ز من هم ز ما می‌گریزم
به پنهان مده کز ریا می‌گریزم
که از سجده پارسا می‌گریزم
چو فرعونیان ز ازدها می‌گریزم
- جنگ در فتراک صاحب درد دردی خوار زن»
(۲) جز سوز دل به کار نیاید
(۴) با شهرت‌طلبی باید مبارزه کرد
- به از صد بزرگان، کشان کار خرد»
(۲) بزرگی یکی گوهر پر بهاست
(۴) بزرگی به عقل است نه به سال
- که در بهار فراغت گل شکفته ندید»
(۲) در دایره قسمت اوضاع چنین باشد
(۴) گر از دلبر وفا جستم جفا کرد
- بر روی بحر پنجه خونین کشیدن است»
قفل منع و چین ابرو بر در میخانه نیست
درین ریاض گل چیده و نچیده خوش است
گوش این طایفه آواز گدا نشنیده است
که هر که دور ز مردم فتاده تنها نیست
- کلّ شی هالک نبود جزا»
ردّ باب است او و بر لا می‌تند
هر که در آست او فانی نگشت
چون نبی در وجه او هستی مجو
فضل آمد مر ترا گردن زدن

۲۰. کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت می‌شود؟
 «چون کند تقصیر پس چون تن زند؟»
 (۱) خواندن همان و اجابت همان
 (۲) توبه همان و پذیرش همان
 (۳) گناه همان و پشیمانی همان
 (۴) تن آسانی همان و وکیفر همان
۲۱. کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت می‌شود؟
 «زان غنا و ز آن غنی مردود شد»
 (۱) نه ثروت به کار است نه آواز خوش
 (۲) توانایی بی‌شکیبایی به دست نیاید
 (۳) ثروت تواند که قدرت را در هم شکند
 (۴) بی‌نیازی موجب طغیان است
۲۲. کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت می‌شود؟
 «در شأن نیاز آیت احسان و ابادیت»
 (۱) بی‌نیازی بخشیدن
 (۲) چشم پدر آمد
 (۳) نیکی را به نیکی پاسخ دادن
 (۴) انتظار را پایان بخشیدن
 (۵) دست نیاز به درگاه بی‌نیاز برآوردن
۲۳. کدام گزینه می‌تواند مکمل معنایی و تعلیل این مصراع باشد؟
 «بر تو نکشد قدر ترا دست وزارت»
 (۱) یارب چه کمالی تو عرب را و عجم را
 (۲) کامروز نشاطی است فره فضل و کرم را
 (۳) گر عوض دهد عارض جاه تو حشم را
 (۴) افزون نکند سعی شمر ساحت یم را
۲۴. کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت می‌شود؟
 «آن را که تب لوزة حرب تو بگیرد»
 (۱) ساز جنگ تو هرگز از ارتعاش نخواهد افتاد
 (۲) عیسی نهند بر تن او تار توان را
 (۳) دشمن تو جز تسلیم چاره‌ای نخواهد داشت
 (۴) هرگز کس به جنگ تو بر نخواهد خاست
 (۵) بدخواه تو معجز نتواند کرد
۲۵. در این بیت سخن از چیست؟
 «مه نیشان شبیخون کرد ناگه بر مه کانون»
 (۱) شکوه بهاران
 (۲) ریزش باران
 (۳) مه‌گردون گشت ازو پر گرد و صحرا گشت ازو پر خون
 (۴) توقف زمان
 (۵) آسب خزان
۲۶. مفهوم این عبارت خواهان چیست؟
 «هیچ بنده راه کژ نگرفت و بر خداوند خویش بیرون نیامد که سود کرد»
 (۱) درک موقعیت
 (۲) جبران خطا
 (۳) وفاداری
 (۴) حفظ ظاهر
۲۷. مفهوم کدام گزینه با گزینه‌های دیگر متفاوت است؟
 (۱) دست استیلای روز عقد کواکب از هم فرو ریخت
 (۲) عروس شام جهاز زر از طاقچه آسمان درهم چید
 (۳) شب‌های هلالی در سیر متوالی لیلی بیض می‌شناخت
 (۴) مهر چون ورق بزرجمهر از مطلع شرقی بتافت
۲۸. «دم اختراع و فسون اختداع در کس گرفتن» یعنی
 (۱) ناراستی را بر راستی ترجیح دادن
 (۲) نیرنگ‌ها مؤثر افتادن
 (۳) به حيله از هیچ همه چیز ساختن
 (۴) از خدعه باز نایستادن
۲۹. کدام گزینه به مفهوم این جمله نزدیک است؟
 «به مسبار استقصا غور محاسن و مقابح آثار بشناختن»
 (۱) ژرفای مطالب را به سر انگشت تدبیر بازشناختن
 (۲) در شناخت زیبایی از زشتی به جان کوشیدن
 (۳) در شناخت نیک و بد از هیچ کوششی دریغ نداشتن
 (۴) در حدّ توان خوبی و بدی را با خوبی پاسخ دادن
۳۰. کدام گزینه مفهوم این جمله را دربردارد؟
 «عقود منظومات را در عقد اعتبار فحول افاضل آوردن»
 (۱) نظر صاحب‌نظران را درباره نظم و نثر خود جویا شدن
 (۲) عروس زیبای نظم را به منصفه ظهور نشانیدن
 (۳) رشته گوهر آگین شعر را به محضر دانایان تقدیم کردن
 (۴) سروده خویش را در معرض نقد دانشوران نهادن
۳۱. کدام گزینه از مفهوم این عبارت دریافت می‌شود؟
 «بصیری که در مشکات زجاجی بصر به چراغ ادراک پرتو جمال حقیقتش نتوان دید»
 (۱) خدا یدرک و لا یوصف است
 (۲) ذات خداوند در نیافتنی است
 (۳) جز در پرتو هدایت او کس ره به جایی نبرد
 (۴) فروغ زیبائیش چشم را ذخیره می‌کند

۳۲. کدام گزینه از مفهوم این عبارت دریافت می‌شود؟
 «اگر به هر خطی که در راه خدمتگاران آید مطالب و معاقب شوند رسم خادم مخدومی از جهان برخیزد.»
 (۱) اقرار به گناه موجب بخشایش است.
 (۲) به هر حال حفظ فاصله طبقاتی ضروری است.
 (۳) چه بسیار جرم‌ها را که باید نادیده انگاشت.
 (۴) در هر کار باید از افراط و تفریط پرهیز کرد.
۳۳. در این عبارت از کدام گزینه سخن نرفته است؟
 «... در آغوش سپید پوشیدی و اسبی بلند برنشستی بناگوشی و بر بند و پاردم سخت پاکیزه و جناغی ادیم سپید»
 (۱) رانگی (۲) زین پوش (۳) طاق پیش زین (۴) سینه بند
۳۴. کدام گزینه از مفهوم این عبارت دریافت می‌شود؟
 «اینها همه نیرنگ است و بر آن داهیه‌گان و سوختگان بنه شود و دانند که آفروشه نان است.»
 (۱) آن را که خبر شد خبری باز نیامد.
 (۲) از حلوا حلوا گفتن دهان شیرین نمی‌شود.
 (۳) خام طبعان کودن را توان فریفت نه ...
 (۴) کلوخ انداز را پاداش سنگ است.
۳۵. کدام گزینه می‌تواند جانشین نقطه چین شود؟
 «نرسد خدمتکاران را که بر صاحبان قدرت اعتراض کنند و خاموشی بهتر با ایشان هر کسی را به کار باشد.»
 (۱) خدا (۲) حیا (۳) قفا (۴) قضا
۳۶. مفهوم این بیت کدام گزینه را نکوهش می‌کند؟
 «کسا رقه الرمان من کرم جارها تعود به المرضی و تطمع فی الفضل»
 (۱) انتظار لطف از رهزنان داشتن
 (۲) با افسانه و افسون مردم را فریفتن
 (۳) خوشنودی خلق را رضای خدا تصور کردن
 (۴) با مال حرام به کاری نیک دست یازیدن
۳۷. کدام گزینه درباره بونصر صادق نیست؟
 «بونصر صینی مردی بود از دهاة الرجال با فضلی نه بسیار و نه عشوه و زرق با وی و امیر محمود در نهان وی را منهی ساخته.»
 (۱) جاسوس (۲) تیزهوش (۳) سلیم‌التفس (۴) پر ادعا
۳۸. «درم به دانگی باز آمدن» متناسب است با
 (۱) پیشه کردن ریاضت اقتصادی
 (۲) عدم اعتماد به سرمایه‌گذاری
 (۳) کاسته شدن از میزان تورم
 (۴) کم ارزش شدن پول ملی
۳۹. در این عبارت سخن از چیست؟
 «اطفال شیرخواره را پستان منبت در دهان حیات نهادند و دایه از ابن دایه ترتیب دادند.»
 (۱) میراندن (۲) پرخاش کردن (۳) کودکان را تحقیر کردن (۴) از شیر بازگرفتن
۴۰. در این عبارت از کدام گزینه سخن نرفته است؟
 «علی خواجه را به ایالت جند نصب کردند و تا به وقتی که از دارالقضا منشور اجل به عزل او نافذ نگشت در آن عمل بود.»
 (۱) فرمانروایی کردن (۲) گوشه انزوا گزیدن (۳) در مدت حیات بر کار بودن (۴) فرمان مرگ را گردن نهادن
۴۱. مفهوم کدام گزینه با گزینه‌های دیگر متفاوت است؟
 (۱) پیوسته مکاشفت قایم بود
 (۲) به طعان و ضراب تنها کباب می‌کردند
 (۳) ایناس و تهدید و وعد وعید بر جای بود
 (۴) تا یک نفس می‌زد مکاوحت می‌نمودند
۴۲. در این عبارت از کدام گزینه سخن نرفته است؟
 «فرمان رسانیدند تا کاینما من کان هر که در زرنوق بود بیرون آمدند و حصار را صحرا کردند و بعد از احصاء فیتیان و شبان را به حشر تعیین کردند»
 (۱) سرشماری (۲) مصادرة اموال (۳) به بیگاری گرفتن (۴) تخریب بارو
۴۳. کدام گزینه به مفهوم این عبارت نزدیک است؟
 «تلهف بر فوت ایام تحصیل مریح نیست و حسرت بر اعوام تعطیل منج نه»
 (۱) از گذشته نکرد باید یاد
 (۲) از رفته میندیش و ز آینده می‌رس
 (۳) از آن غمی که گذشته است بر تو یاد مکن
 (۴) چه باید رفته را اندوه خوردن

۴۴. کدام گزینه از مفهوم این عبارت دریافت می‌شود؟
«هامون از ازدحام کتاب با هضاب سرافرازی کرد و تلال از وطأت سواران پای‌مال شد»
(۱) سیر کوهها (۲) انبوهی لشکر (۳) برخاستن توفانی از گردوغبار (۴) بر نیزه شدن سرها
۴۵. کدام گزینه مفهوم این جمله را دربردارد؟
«از تمنطق صفوف لشکر گرد آن فسیلها بر آوردند»
(۱) گرد بر گرد آن را محاصره کردند (۲) سپاهیان صف در صف به حرکت درآمدند (۳) کمربندها را برای جنگ محکم بیستند (۴) دیوارهای فروافتاده را بر آوردند
۴۶. «مغمز تمویهات قاصدان را شناختن» یعنی
(۱) به دروغ و نیرنگ بدخواهان پی بردن (۲) بعمد به نیرنگ و دروغ دست یازیدن (۳) به فریب و نیرنگ، دوستان را از راه به در بردن (۴) صدق دوستان از دروغ دشمنان تشخیص دادن
۴۷. کدام گزینه از مفهوم این جمله دریافت می‌شود؟
«آنچه بر صوفی گذرد او راه آن باشد نه راه بر آن»
(۱) هیچ چیز را به خود نکند و از خود دفع نکند (۲) چشم خلق از جمله احوال او فرو دوخته باشد (۳) به هیچ جاییش نسبت و اضافت نماند (۴) از تقلید عوام و متابعت خواص فارغ باشد
۴۸. کدام گزینه از مفهوم این عبارت دریافت می‌شود؟
«در مذهب مروّت منع سائل خاصّه که دوستی او بر سبیل تبرّع باشد محظور است»
(۱) دوستی با خدای ناشناس حرام است (۲) دوست مخلص را نشاید از در راندن (۳) شرط جوانمردی دست پیش کس دراز نکردن است (۴) جوانمردی دست از سؤال بازداشتن است
۴۹. کدام گزینه مکمل معنایی این جمله است؟
«عاقل باید که نهمت در کسب حطام فانی نبندد»
(۱) و دمدمه و افسون ایشان در او اثر نکند (۲) و همت بر طلب خیر باقی مصروف دارد (۳) مگر کردار نیک که برای آخرت مدّخر گرداند (۴) که بر وفای او کیسه‌ای نتوان دوخت
۵۰. در این عبارت به کدام گزینه اشاره نشده است؟
«حاجت ملوک به کافیان ناصح که استعداد محرمیت اسرار و استقلال تمشیت اعمال دارند همه مقرر است»
(۱) آنکه به خویش (۲) رازداری (۳) عیب‌پوشی (۴) خیرخواهی
۵۱. در این بیت کدام گزینه ملاحظه می‌شود؟
«برین جان پریشان رحمت آرید که وقتی کاردان کاملی بود»
(۱) حاجب (۲) مزید (۳) تأسیس (۴) نائز
۵۲. این بیت از کدام بحر است؟
«من خار و خاکم و تو آفتاب و ابر گل‌ها و لاله‌ها دهم ار تربیت کنی»
(۱) رمل (۲) هزج (۳) مجتث (۴) مضارع
۵۳. نام بحر این بیت چیست؟
«آسمان را گسسته شد زنجیر داد فریادخوان نخواهد داد»
(۱) هزج (۲) مضارع (۳) خفیف (۴) منسرح
۵۴. مصراع دوم بیت زیر چیست؟
«یار مفروش به دنیا که بسی سود نکرد آنکه یوسف به زر ناسره بفروخته بود»
(۱) استعاره (۲) تلمیح (۳) تشبیه متعدد (۴) تمثیل
۵۵. کدام گزینه در مصراع دوم بیت وجود دارد؟
«هر که شیرینی مشتری بر وی بجوشد یا مگس را پر ببندد یا غسل را سر بیوشد»
(۱) مجاز - مجاز (۲) کنایه - کنایه (۳) مجاز - کنایه (۴) کنایه - مجاز
۵۶. «نیل عدم» در مصراع زیر چیست؟
«اولّ غسلی بکن زین سوی «نیل عدم»»
(۱) استعاره (۲) ایهام (۳) تلمیح (۴) مجاز

۵۷. در این بیت کدام مورد وجود دارد؟
 «چه سبب سوی خراسان شدنم نگذارند»
 (۱) ایجاز (۲) مجاز (۳) وصل بین دو مصراع (۴) تمثیل
 «عندلیبیم به گلستان شدنم نگذارند»
۵۸. واژه (دُر) در مصراع زیر چیست؟
 «بدیهی همی بارم از خاطر این «دُر»»
 (۱) ایهام (۲) مجاز عقلی (۳) استعاره مصرحه (۴) استعاره مکنیه
۵۹. در بیت زیر ترکیب «بسته کمر» چیست؟
 «بسته کمر» آسمان چو پیکان
 ماند به درت مُسخران را»
 (۱) ایهام (۲) مجاز (۳) کنایه (۴) تلمیح
۶۰. در مصراع نخست بیت زیر چه ویژگی بلاغی وجود دارد؟
 «ز دست شاهد نازک عذار عیسی دم شراب نوش و رها کن حدیث عاد و ثمود»
 (۱) تعقید لفظی (۲) تعقید معنوی (۳) مسندالیه مقدم (۴) تتابع اضافات
۶۱. میان دو مصراع بیت زیر کدام نکته معانی هست؟
 «گفت حافظ لغز و نکته به یاران مفروش آه ازین لطف به انواع عتاب آلوده»
 (۱) اطناب مملّ (۲) ایجاز مملّ (۳) وصل کمال اختلاف (۴) فصل کمال اتحاد
۶۲. در بیت زیر کدام ویژگی معانی هست؟
 «صبح الخیر زد بلبل کجایی ساقیا برخیز که غوغا می‌کند در سر خیال خواب دوشینم»
 (۱) اسناد مجازی (۲) استعاره مصرحه (۳) تلمیح (۴) اطناب
۶۳. واژه «غیری» از نگاه علم معانی چیست؟
 «اگر بر جای من «غیری» گزیند دوست، حاکم اوست حرامم باد اگر من جان به جای دوست بگزینم»
 (۱) ایجاز (۲) نکره (۳) مسندالیه معرفه (۴) عام
۶۴. ترکیب «آب عنب» در بیت زیر چیست؟
 «همّت عالی طلب جام مرصع گو مباش رند را «آب عنب» رمائی بود»
 (۱) ایجاز (۲) استعاره مطلق (۳) مجاز به علاقه مایکون (۴) مجاز به علاقه ما کان
۶۵. در این بیت ترکیب «یاد باد» چه نوع جناسی است؟
 «یاد باد» آنکه به اصلاح شما می‌شد راست نظم هر گوهر ناسفته که حافظ را بود»
 (۱) تام (۲) مرفوع (۳) مضارع (۴) متوج
۶۶. در کدام گزینه جمله مؤول به مفعول وجود ندارد؟
 (۱) بی‌صناعتی و ترتیبی شعر مگوی که شعر راست ناخوش بود
 (۲) بدان که هر کسی را دچه باید گفت
 (۳) اگر خواهی که زبانت دراز بود کوتاه دست باش
 (۴) بگذارید که امروز شکمی چرب کنند
۶۷. در این بیت «گفت کی باشد گدا آن کز کلاهش تکمه‌ای صد چو ما را ماه‌ها بل سال‌ها برگ و نواست» مسندالیه کدام است؟
 (۱) گدا (۲) تکمه (۳) کی (۴) برگ
۶۸. در این بیت «گر چه نام یوسفش بودی ندیم نام او در جان خود گفتمی مقیم»، «مقیم» چیست؟
 (۱) نهاد (۲) صفت (۳) تمیز (۴) قید
۶۹. کدام گزینه از نظر ساخت دستوری با گزینه‌های دیگر متفاوت است؟
 (۱) روش (۲) بودش (۳) دهش (۴) آرایش
۷۰. کدام جمله از نظر نگارش فارسی درست است؟
 (۱) این کتاب متفاوت از دیگر کتاب‌هاست
 (۲) چنانچه می‌دانید هوشنگ دوست پرویز است
 (۳) گلستان به وسیله سعدی نوشته شده است
 (۴) او ساختار شخصیت‌ها را در دو روایت به هم شبیه می‌داند

۷۱. در کدام گزینه جمله محذوف است؟
 (۱) گر سلسله مرا کنی ساز / و نه شده گیر شیفته باز
 (۲) هر آینه بدو باید پیوست و هول و خطر او مشاهده کرد
 (۳) چون تو را برداشتیم و در هوا رفت البته لب نگشایی
 (۴) خدایا تو دانی که من شوانی کردی
۷۲. کدام بیت به سبک هندی است؟
 (۱) عیش در عالم نبودی گر نبودی روی زیبا
 (۲) تا چمن دم زد ز لطف عارض رعناى تو
 (۳) رنگ رخسار ضمیرت را ثنا گفت آفتاب
 (۴) اندرآ در باغ ناموس گلشن بشکند
۷۳. کدام گزینه در باب شعر انوری درست نیست؟
 (۱) وجود مفاهیم و اصطلاحات علمی
 (۲) آمیختن کلام به طنزی دلپذیر
 (۳) بیان معانی مشکل همراه با ایجاز
 (۴) آوردن مفاهیم خاص فرهنگ عرب
۷۴. کدام شاعر از هواداران سبک هندی یا اصفهانی است؟
 (۱) نادر نادرپور
 (۲) فریدون مشیری
 (۳) محمد قهرمان
 (۴) فریدون توللی
۷۵. کدام عارف از پیروان سلسله کبرویه است؟
 (۱) حبیب عجمی
 (۲) حاتم اصم
 (۳) مجدالدین بغدادی
 (۴) عبدالله مبارک
۷۶. جمله «دل مختوم مرده باشد» توضیح کدام گزینه است؟
 (۱) غَین
 (۲) رَین
 (۳) تفرقه
 (۴) غیبت
۷۷. کدام متن را مجتبی مینوی تصحیح نکرده است؟
 (۱) ویس و رامین
 (۲) نامه تنسر
 (۳) اسکندرنامه
 (۴) سیره جلال‌الدین منکبرنی
۷۸. آثار کدام یک جزو ادبیات کارگری نیست؟
 (۱) ابوالقاسم لاهوتی
 (۲) ابوتراب جلی
 (۳) محمدعلی افراشته
 (۴) گلچین گیلانی
۷۹. تنوع وزن عروضی در شعر کدام شاعر قابل اعتناست؟
 (۱) پروین اعتصامی
 (۲) سیمین بهبهانی
 (۳) علی بابا چاهی
 (۴) هوشنگ ابتهاج
۸۰. موضوع کدام کتاب تفسیر قرآن است؟
 (۱) بصائر یمینی
 (۲) نزهه الارواح
 (۳) روح الارواح
 (۴) منارات السائرین

۱. گزینه ۱)
۱. یار آن باشد که جان بخشد ترا: این گزینه تا حدی با بیت همخوانی دارد، زیرا یار واقعی کسی است که موجب شادایی و حیات عاشق شود. اما حافظ در این بیت بر جنبه ی دفع مرگ یار تاکید دارد.
۲. دوست آن باشد که گیرد دست دوست: این گزینه ارتباطی با مفهوم مرگ و زندگی در بیت حافظ ندارد.
۳. دیدار یار نامتناسب چهتم است: این گزینه تا حدی با بیت همخوانی دارد، زیرا دیداری که در زمان و مکان نامناسب رخ دهد می تواند به جای آنکه موجب شادی و حیات عاشق شود، او را به درد و رنج و حتی مرگ دچار کند.
۴. درخت دوستی بنشان که کام دل به بار آرد: این گزینه تا حدی با بیت همخوانی دارد، زیرا کاشتن درخت دوستی می تواند به ثمر رسیدن و شادایی دل را به ارمغان آورد. اما حافظ در این بیت بر جنبه ی دفع مرگ یار تاکید دارد.

۲. گزینه ۳)
۱. سخن ناروای نادانان شگفتن به که از ستم دشمن با دوست گفتن: این گزینه ارتباطی با مفهوم تحمل ستم در بیت مولانا ندارد.
۲. بار ستم دشمن بر دوش کشیدن به که از دیگران ناسزا شنیدن: این گزینه تا حدی با بیت همخوانی دارد، اما مولانا در این بیت بر جنبه ی سرزنش مردم عوام تاکید دارد.
۳. به تیغ جفای دشمن مردن به که بار سرزنش این و آن بردن: این گزینه تا حدی با بیت همخوانی دارد، اما مولانا در این بیت بر جنبه ی سرزنش مردم عوام تاکید دارد.
۴. سال و ماه بار طعنه بردن به که به شمشیر خصم مردن: این گزینه تا حدی با بیت همخوانی دارد، اما مولانا در این بیت بر جنبه ی سرزنش مردم عوام تاکید دارد.

۳. گزینه ۲)
۱. فراوان سخن باشد آگنده گوش نصیحت نگیرد مگر در خموش: این بیت در مورد اهمیت سکوت در هنگام پند و نصیحت است و تا حدی با مفهوم سکوت مطلق همخوانی دارد.
۲. زبان درکش ای مرد بسیار دان سکوت مطلق ندارد. که فردا قلم نیست بر بی‌زبان: این بیت در مورد اهمیت سخن گفتن و بیان دانش است و ارتباطی با سکوت مطلق ندارد.
۳. صدفوار گوهر شناسان راز دهان جز به لؤلؤ نکردند باز: این بیت در مورد رازداری و فصاحت سخن است و ارتباطی با سکوت مطلق ندارد.
۴. چو خواهی که گویی نفس بر نفس حلاوت نیایی زگفتار کس: این بیت در مورد نحوه ی درست سخن گفتن است و ارتباطی با سکوت مطلق ندارد.

۴. گزینه ۱)
- تحلیل گزینه صحیح و دلایل انتخاب آن**
- تفسیر بیت: شاعر در این بیت بیان می‌کند که دل بیمار و رنجور او جز از محبوبش، از هیچ کس دیگری سوال و جوابی نمی‌پذیرد. او به دنبال پاسخ و مرهمی جز از جانب معشوق خود نیست.
 - دلیل عدم دریافت این مفهوم از بیت: در بیت، تاکید بر بی‌نیازی دل عاشق از هر چیز جز محبوب است. شاعر می‌گوید که دلش تنها از محبوبش سوال دارد و پاسخ می‌جوید. این بیانگر آن است که دل عاشق آنقدر درگیر و مشغول معشوق است که دیگر جایی برای سوالات و نیازهای دیگر باقی نمی‌ماند. بنابراین، این بیت به طور مستقیم به این نکته اشاره نمی‌کند که تنها محبوب است که می‌تواند از درد دل عاشق آگاه باشد.

تحلیل گزینه‌های دیگر و دلایل عدم انتخاب آنها

- گزینه ۲: اگر عنایت محبوب باشد بیماری دلکش می‌نماید
- تفسیر: این گزینه بیان می‌کند که اگر محبوب به عاشق توجه کند، حتی بیماری و رنجش دل نیز دلنشین می‌شود.
 - دلیل انتخاب: این گزینه با مفهوم کلی بیت همخوانی دارد. شاعر در بیت بیان می‌کند که دلش تنها از محبوبش سوال دارد و این نشان می‌دهد که توجه و عنایت محبوب برای او بسیار مهم است.
- گزینه ۳: چه بسیار پرسش‌ها که بی‌پاسخ می‌ماند
- تفسیر: این گزینه به طور کلی به موضوع پرسش‌های بی‌پاسخ اشاره دارد.
 - دلیل انتخاب: این گزینه نیز با مفهوم کلی بیت در ارتباط است. شاعر در بیت به پرسش‌های بی‌پاسخ دلش اشاره می‌کند و می‌گوید که تنها محبوب می‌تواند به این پرسش‌ها پاسخ دهد.
- گزینه ۴: آنجا که پاسخ نباشد پرسش بیهوده می‌نماید
- تفسیر: این گزینه بیان می‌کند که پرسشی که پاسخی نداشته باشد، بی‌معنا و بیهوده است.

- **دلیل انتخاب:** این گزینه نیز تا حدودی با مفهوم بیت ارتباط دارد. شاعر در بیت به دنبال پاسخ برای پرسش‌های دلش است و این نشان می‌دهد که او پرسش‌های بی‌پاسخ را بیهوده می‌داند.

نکات کلیدی و جمع‌بندی

- **تاکید بر محبوب:** در این بیت، تاکید اصلی بر محبوب و جایگاه وی در دل شاعر است.
- **بی‌نیازی دل عاشق:** دل عاشق به جز از محبوب، از هیچ چیز دیگری سوال و جواب نمی‌پذیرد.
- **اهمیت پاسخ محبوب:** پاسخ محبوب برای شاعر بسیار مهم و ارزشمند است.
- **پرسش‌های بی‌پاسخ:** شاعر به پرسش‌های بی‌پاسخ دلش اشاره می‌کند و این نشان می‌دهد که او به دنبال پاسخ است.

نتیجه‌گیری

با توجه به تحلیل‌های انجام شده، گزینه ۱ (دل مجروح عاشق را به جز محبوب که درمی‌یابد) از مفهوم بیت دریافت نمی‌شود. زیرا در بیت، تاکید بر بی‌نیازی دل عاشق از هر چیز جز محبوب است و به طور مستقیم به این نکته اشاره نمی‌شود که تنها محبوب است که می‌تواند از درد دل عاشق آگاه باشد. سایر گزینه‌ها با مفهوم کلی بیت همخوانی دارند و به نحوی به موضوع عشق، محبوب و پرسش‌های بی‌پاسخ اشاره می‌کنند.

در نهایت، این بیت بیانگر وابستگی عمیق شاعر به محبوب و جستجوی او برای پاسخ به پرسش‌های دلش است.

۵. گزینه ۱)

- **تفسیر بیت:** این بیت به توصیف زیبایی و جذابیت معشوقی می‌پردازد که آنچنان دلربایی می‌کند که دین و ایمان عاشق را به خطر می‌اندازد. زلف او راه دین را می‌زند و دل سنگین عاشق را با نور چهره خود روشن می‌کند.

دلیل عدم دریافت این مفهوم: در این بیت، تاکید بر قدرت اغواگری معشوق است که دین و ایمان عاشق را به خطر می‌اندازد. اما مفهوم "برافروختن چراغی پیش پای عاشق" به معنای راهنمایی و هدایت عاشق است که با معنای اصلی بیت تناقض دارد. در واقع، معشوق در این بیت به جای هدایت، عاشق را به بیراهه می‌کشانند.

تحلیل گزینه‌های دیگر و دلایل عدم انتخاب آنها

گزینه ۲: دین را به مخاطره افکندن

- **دلیل انتخاب:** این گزینه به طور مستقیم به مفهوم اصلی بیت اشاره دارد. زلف معشوق به عنوان نمادی از زیبایی و جذابیت، راه دین را می‌زند و ایمان عاشق را به خطر می‌اندازد.

گزینه ۳: روی از دلدادگان پوشیدن

- **دلیل انتخاب:** این گزینه با مفهوم بیت همخوانی ندارد. در بیت، معشوق با زیبایی خود عاشق را به خود جذب می‌کند نه اینکه از او روی بگرداند.

گزینه ۴: ره به رهن نمودن

- **دلیل انتخاب:** این گزینه به طور ضمنی به مفهوم اصلی بیت اشاره دارد. معشوق با زیبایی خود راه دین را به روی عاشق می‌بندد و او را به راهی خطرناک می‌کشانند، مانند رهزنی که راه را بر مسافر می‌بندد.

نکات کلیدی و جمع‌بندی

- **قدرت اغواگری معشوق:** زلف و چهره معشوق آنقدر جذاب است که دین و ایمان عاشق را به خطر می‌اندازد.

- **تضاد زیبایی و دین:** زیبایی معشوق با دین و ایمان در تضاد قرار می‌گیرد.

- **معنای نمادین زلف و چهره:** زلف نماد اغواگری و چهره نماد زیبایی و جذابیت است.

- **دل سنگین عاشق:** دل عاشق تحت تاثیر زیبایی معشوق، از سنگینی و قساوت خارج می‌شود.

نتیجه‌گیری

با توجه به تحلیل‌های انجام شده، گزینه ۱ (پیش پای عاشق چراغی برافروختن) با مفهوم اصلی بیت تناقض دارد. در این بیت، معشوق به جای هدایت، عاشق را به بیراهه می‌کشانند. سایر گزینه‌ها به خوبی مفهوم بیت را منتقل می‌کنند و نشان می‌دهند که معشوق با زیبایی خود دین و ایمان عاشق را به خطر می‌اندازد.

۶. گزینه ۴)

- **تفسیر بیت:** شاعر در این بیت می‌گوید که همچون شمعی که با طلوع صبح خاموش می‌شود، او نیز با دیدن محبوبش (طلوع عشق در دلش) روشن می‌شود. و این عشق و روشنایی را تا پایان عمر در دل خود نگه خواهد داشت.

- **دلیل عدم دریافت این مفهوم:** در بیت، شاعر به روشنایی دائمی دل خود اشاره می‌کند و می‌گوید تا پایان عمر در این حالت خواهد بود. گزینه چهارم به این مفهوم اشاره نمی‌کند، بلکه بر گذرا بودن سپیده‌دم تاکید دارد.

تحلیل گزینه‌های دیگر و دلایل عدم انتخاب آنها

- گزینه ۱: چون دوست رخ نماید عاشق را جان برآید
- دلیل انتخاب: این گزینه با مفهوم بیت همخوانی دارد. شاعر می‌گوید که با دیدن محبوبش روشن می‌شود، که نشان‌دهنده شور و شوق شدید او نسبت به معشوق است.
- گزینه ۲: چون خورشید برآید شمع نپاید
- دلیل انتخاب: این گزینه نیز با مفهوم بیت ارتباط دارد. شمع با طلوع خورشید خاموش می‌شود و این به روشن شدن دل شاعر با دیدن محبوبش اشاره دارد.
- گزینه ۳: عاشق جان بر سر بی‌وفایی محبوب نهد
- دلیل انتخاب: این گزینه نیز تا حدودی با مفهوم بیت ارتباط دارد. شاعر حاضر است تمام عمر خود را صرف عشق به محبوب کند، که نشان‌دهنده فداکاری و عشق بی‌چون و چرا اوست.

نکات کلیدی و جمع‌بندی

- تشبیه شاعر به شمع: شاعر خود را به شمعی تشبیه می‌کند که با دیدن محبوبش روشن می‌شود.
- روشنایی دل عاشق: دل شاعر با عشق به محبوب روشن و تابناک می‌شود.
- پایداری عشق: شاعر قصد دارد تا پایان عمر در این حالت روشنایی و عشق باقی بماند.
- تضاد روشنایی و تاریکی: روشنایی دل شاعر در مقابل تاریکی شب قرار می‌گیرد.

نتیجه‌گیری

با توجه به تحلیل‌های انجام شده، گزینه ۴ (سپیده‌دم یک دم برنیارد) با مفهوم اصلی بیت تناقض دارد. در این بیت، شاعر به روشنایی دائمی دل خود اشاره می‌کند و گزینه چهارم بر گذرا بودن سپیده‌دم تأکید دارد. سایر گزینه‌ها به خوبی مفهوم بیت را منتقل می‌کنند و نشان می‌دهند که شاعر با دیدن محبوبش روشن و متحول می‌شود.

۷. گزینه ۲)

- ۱. عقل از صمیم قلب حقیقت دین را می‌پذیرد: این گزینه تا حدی با بیت همخوانی دارد، زیرا عقل و خرد می‌تواند حقانیت و درستی دین را درک کند.
- ۲. دین اسلام جاودانی است: این گزینه تا حدی با بیت همخوانی دارد، زیرا دین اسلام به عنوان دینی کامل و جامع معرفی شده است.
- ۳. خرد جاودانه بودن دین را تضمین می‌کند: این گزینه ارتباطی با مفهوم بیت سعدی ندارد، زیرا در این بیت عقل و خرد ضامن جاودانگی دین نیست.
- ۴. دین و خرد توأمانند: این گزینه تا حدی با بیت همخوانی دارد، زیرا دین و خرد دو مقوله‌ی ارزشمند و لازم و ملزوم یکدیگر هستند.

۸. گزینه ۳)

- ۲. تنزیه: این گزینه ارتباطی با مفهوم بیت مولانا ندارد، زیرا در این بیت سخن از جدایی و انفصال است، نه از تنزیه و انتزاع.
- ۳. تجرید: این گزینه ارتباطی با مفهوم بیت مولانا ندارد، زیرا در این بیت سخن از جدایی و انفصال است، نه از تجرید و مجرد کردن.
- ۴. تزکیه: این گزینه تا حدی با بیت همخوانی دارد، زیرا در این بیت مولانا بر جدایی از تعلقات دنیوی و پیوستن به حقیقت تأکید دارد که می‌تواند به تزکیه نفس و روح انسان منجر شود.

۹. گزینه ۳)

- ۱. بر هر کس و ناکس روی نیاز آوردن: این گزینه ارتباطی با مفهوم بیت عطار ندارد، زیرا در این بیت سخن از یعقوب و یوسف و یهودا است و به طور کلی به موضوع نیازمندی انسان اشاره ای ندارد.
- ۲. بینا را از نابینا تمییز ندادن: این گزینه تا حدی با بیت همخوانی دارد، زیرا یعقوب در این بیت به دلیل محبت به یوسف، یهودا را که فرزند دیگرش بود از نظر دور می‌دارد و این عمل می‌تواند نوعی ظلم و بی‌عدالتی تلقی شود.
- ۳. لعل از خرف باز نشناختن: این گزینه تا حدی با بیت همخوانی دارد، زیرا یعقوب در این بیت به دلیل محبت افراطی به یوسف، ارزش و مقام او را بیش از حد واقعی می‌داند و این عمل می‌تواند نوعی غفلت و نادانی تلقی شود.
- ۴. دیده را نادیده انگاشتن: این گزینه تا حدی با بیت همخوانی دارد، زیرا یعقوب در این بیت به دلیل محبت به یوسف، از عقل و خرد خود استفاده نمی‌کند و این عمل می‌تواند نوعی تجاهل و نادیده گرفتن حقایق تلقی شود.

۱۰. گزینه ۴

۱. جنگ‌آوری بی‌پروا: این گزینه ارتباطی با مفهوم بیت سعدی ندارد، زیرا در این بیت سخن از مویی است که به تیر نطق شکافته شده است و به شاعر یا هنرمندی اشاره دارد که در مضيقه و سختی قرار گرفته است.
۲. نقادی زبان برسته: این گزینه ارتباطی با مفهوم بیت سعدی ندارد، زیرا در این بیت شاعر یا هنرمند از اضطراب و سختی خود سخن می‌گوید، نه از سکوت و انزوا.
۳. دلداده‌ای بی‌قرار: این گزینه تا حدی با بیت همخوانی دارد، زیرا شاعر یا هنرمند در این بیت از اضطراب و سختی خود سخن می‌گوید و این می‌تواند بیانگر بی‌قراری و دلتنگی او باشد.
۴. هنرمندی ناراضی: این گزینه تا حدی با بیت همخوانی دارد، زیرا شاعر یا هنرمند در این بیت از اضطراب و سختی خود سخن می‌گوید و این می‌تواند بیانگر ناراضیتی او از شرایط موجود باشد.

۱۱. گزینه ۴

بررسی گزینه‌ها:

۱) با روی سیاه دلی روشن داشتن:

این گزینه معنای بیت را به طور کامل منتقل نمی‌کند. بیت می‌گوید هر کس که "زر بولهب" (یعنی ریا و فریب) را بر چهره دارد، شادمان به کعبه می‌آید. این به معنای "با روی سیاه دلی روشن داشتن" نیست، بلکه به معنای "با فریب و ریا به قصد عبادت آمدن" است.

۲) سپید از سیاه باز نشناختن:

این گزینه نیز معنای بیت را به طور کامل بیان نمی‌کند. بیت فقط به فریب و ریا اشاره دارد، نه به عدم تشخیص حق از باطل به طور کلی.

۳) به خلوص نیت فریفته شدن:

این گزینه تا حدی به معنای بیت نزدیک است، اما کامل نیست. بیت می‌گوید کسانی که ریا و فریب دارند، شادمان به کعبه می‌آیند. این به معنای "فریفته شدن به خلوص نیت" نیست، بلکه به معنای "خود را با ریا و فریب عابد نشان دادن" است.

۴) از امتحان سرخ روی برآمدن:

این گزینه معنای بیت را به درستی بیان می‌کند. بیت می‌گوید کسانی که "زر بولهب" (یعنی ریا و فریب) را بر چهره دارند، شادمان به کعبه می‌آیند. این به معنای "از امتحان سرخ روی برآمدن" است، زیرا آنها با ریا و فریب خود را عابد نشان می‌دهند و گویی از امتحان الهی سربلند بیرون آمده‌اند.

دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱: این گزینه فقط به "روی سیاه" و "دل روشن" اشاره دارد، در حالی که بیت به "زر بولهب" (ریا و فریب) نیز اشاره دارد.
- گزینه ۲: این گزینه فقط به عدم تشخیص حق از باطل اشاره دارد، در حالی که بیت فقط به فریب و ریا اشاره دارد.
- گزینه ۳: این گزینه تا حدی به معنای بیت نزدیک است، اما کامل نیست. بیت فقط به "خود را عابد نشان دادن با ریا و فریب" اشاره دارد، نه به "فریفته شدن به خلوص نیت".

۱۲. گزینه ۴

تحلیل گزینه ۴ و دلایل انتخاب آن

- محتوای بیت: این بیت به توصیف روز قیامت و پشیمانی انسان‌ها در آن روز می‌پردازد. اما بیان این مفهوم به این شکل خاص و با استفاده از واژگان و ترکیباتی مانند "فلان و من سپندانی" در قرآن کریم یافت نمی‌شود.
- سبک و شیوه بیان: سبک و شیوه بیان این بیت بیشتر شبیه به ادبیات فارسی و اشعار شاعران است تا آیات قرآن. استفاده از واژگان عامیانه و ترکیبات ادبی در این بیت نشان می‌دهد که این بیت برگرفته از یک منبع ادبی است.

تحلیل گزینه‌های دیگر و دلایل عدم انتخاب آنها

گزینه ۱: چون پشم زده شده که و مردم همچون ملخان ز بس پریشانی

- دلیل انتخاب: این بیت به توصیف حال مردم در روز قیامت می‌پردازد و با توصیفات که در برخی از آیات قرآن درباره روز قیامت آمده است، همخوانی دارد.

گزینه ۲: آن‌گه ز میان خلق برخیزد خویشی و برادری و خسرائی

- دلیل انتخاب: این بیت به روابط اجتماعی و قطع شدن آن‌ها در روز قیامت اشاره دارد و با برخی از آیات قرآن که به توصیف حال مردم در آن روز می‌پردازند، مطابقت دارد.

گزینه ۳: از چرخ ستارگان فرو ریزند چون برگ رزان به ماه آبانی

- دلیل انتخاب: این بیت به توصیف وقایع آسمانی در روز قیامت می‌پردازد و با برخی از آیات قرآن که به توصیف این وقایع اشاره دارند، همخوانی دارد.

نکات کلیدی و جمع‌بندی

- سبک و شیوه بیان قرآنی: آیات قرآن دارای سبک و شیوه بیان خاصی هستند که با استفاده از واژگان و ترکیبات خاص و معانی دقیق مشخص می‌شود.
- محتوای آیات قرآن: محتوای آیات قرآن به موضوعاتی مانند توحید، نبوت، معاد، احکام و اخلاق می‌پردازد.
- توصیف روز قیامت در قرآن: قرآن به طور مفصل به توصیف روز قیامت و حال مردم در آن روز پرداخته است.

نتیجه‌گیری

با توجه به تحلیل‌های انجام شده، گزینه ۴ (آن روز به عذر گفت نتوانی می‌خورد فلان و من سپندانی) به دلیل سبک و شیوه بیان و استفاده از واژگان غیرقرآنی، برگرفته از قرآن نیست. سایر گزینه‌ها با توجه به محتوا و سبک، احتمال بیشتری دارد که از قرآن یا متون اسلامی برگرفته شده باشند. در نتیجه، می‌توان گفت که تشخیص آیات قرآن از سایر متون، با توجه به سبک، محتوا و واژگان به کار رفته در آن‌ها، امکان‌پذیر است.

گزینه ۲) ۱۳

(۱) نادانی بزرگ‌تر عیب است:

این گزینه تا حدی به معنای بیت نزدیک است، اما کامل نیست. بیت می‌گوید تا زمانی که مردم مرا مانند زید و عمرو (دو شخص نادان) کور می‌پندارند، عیبم را نمی‌گیرند. این به معنای "نادانی بزرگ‌تر عیب است" نیست، بلکه به معنای "نادان را عیب نمی‌گیرند" است.

(۲) بر نادان خرده نگیرند:

این گزینه معنای بیت را به درستی بیان می‌کند. بیت می‌گوید تا زمانی که مردم مرا مانند زید و عمرو (دو شخص نادان) کور می‌پندارند، عیبم را نمی‌گیرند. این به معنای "بر نادان خرده نگیرند" است، زیرا مردم از کسی که نادان می‌پندارند توقع زیادی ندارند و عیبش را نمی‌گیرند.

(۳) لیس علی‌الاعمی حرج:

این گزینه ارتباطی به معنای بیت ندارد. این عبارت عربی به معنای "بر نابینا تکلیفی نیست" است و در مورد کسی به کار می‌رود که به دلیل نابینایی نمی‌تواند تکلیف شرعی را انجام دهد.

(۴) احمق را ستایش خوش آید:

این گزینه نیز ارتباطی به معنای بیت ندارد. این عبارت به معنای "احمق از ستایش شدن خوشحال می‌شود" است و در مورد کسی به کار می‌رود که به دلیل حماقت خود، فریب ستایش‌های دیگران را می‌خورد.

گزینه ۱) ۱۴

بررسی گزینه‌ها:

(۱) مرا از من و ما به یک رطل بستان

این بیت از مثنوی معنوی اثر مولانا جلال‌الدین رومی است و به مفهوم رهایی از نفس و خودخواهی اشاره دارد. شاعر می‌گوید که او از "من" و "ما" (یعنی از نفس و خودخواهی خود) فرار می‌کند و خواهان رهایی از آنها است.

(۲) به من آشکارا ده آن می که داری

این بیت نیز از مثنوی معنوی اثر مولانا جلال‌الدین رومی است و به مفهوم صداقت و پرهیز از ریاکاری اشاره دارد. شاعر می‌گوید که او خواهان شراب حقیقت (معرفت) به صورت آشکارا است و از ریا و پنهان‌کاری گریزان است.

(۳) حریف صبوحم نه سبوح خوانم

این بیت از غزلیات حافظ شیرازی است و به مفهوم انتقاد از عبادت ریاکارانه اشاره دارد. شاعر می‌گوید که او سحرگاهان با خدا راز و نیاز نمی‌کند و "سبوح" (یعنی قدوس) نمی‌گوید، زیرا از سجده‌های ریاکارانه و ظاهری گریزان است.

(۴) بده جام فرعونیم کز تزهّد

این بیت نیز از غزلیات حافظ شیرازی است و به مفهوم رهایی از زهد و ریاکاری اشاره دارد. شاعر می‌گوید که او خواهان جام شراب (معرفت) است، زیرا از زهد و ریاکاری که مانند اژدهایی او را تهدید می‌کنند، گریزان است.

دلیل تفاوت:

گزینه ۱ بر خلاف سایر گزینه‌ها، به طور مستقیم به رهایی از نفس و خودخواهی اشاره دارد. سایر گزینه‌ها مفاهیمی مانند صداقت، پرهیز از ریاکاری، انتقاد از عبادت ریاکارانه و رهایی از زهد و ریاکاری را بیان می‌کنند، اما به طور خاص بر نفس و خودخواهی تمرکز ندارند.

گزینه ۱) ۱۵

تحلیل گزینه ۱ و دلایل عدم انتخاب آن

- دلیل عدم انتخاب: این بیت به صراحت به موضوع هنر و آموختن آن اشاره نمی‌کند. مفهوم اصلی بیت بر اهمیت تلاش و کوشش در طلب علم و دانش و همچنین ارتباط درد و رنج با هنر و موسیقی است.

تحلیل گزینه‌های دیگر و دلایل انتخاب آنها

گزینه ۲: جز سوز دل به کار نیاید

- دلیل انتخاب: این گزینه به طور مستقیم به مفهوم بیت اشاره دارد. عبارت "کوب چنگ در فتراک صاحب درد" نشان می‌دهد که برای خلق یک اثر هنری یا موسیقایی، نیاز به احساس درد و رنج و سوز درون است.

گزینه ۳: دانشجویی امری دنیوی نیست

- دلیل انتخاب: عبارت "سنگ در قندیل طالب علم عالم جوی" به تلاش و کوشش بی‌وقفه در طلب علم و دانش اشاره دارد که فراتر از مسائل دنیوی است.

گزینه ۴: با شهرت‌طلبی باید مبارزه کرد

- دلیل انتخاب: اگرچه بیت به طور مستقیم به شهرت‌طلبی اشاره نمی‌کند، اما تاکید بر تلاش و کوشش بی‌وقفه برای کسب علم و دانش، به نوعی با مبارزه علیه شهرت‌طلبی و دنبال کردن اهداف شخصی به جای دنبال کردن شهرت، مرتبط است.

نکات کلیدی و جمع‌بندی

- اهمیت تلاش و کوشش: بیت بر تلاش بی‌وقفه طالب علم برای رسیدن به هدف خود تاکید دارد.
- ارتباط درد و هنر: بیت نشان می‌دهد که درد و رنج می‌تواند الهام‌بخش خلق آثار هنری باشد.
- ابعاد معنوی دانش‌اندوزی: بیت به بعد معنوی و فراتر از دنیوی بودن دانش‌اندوزی اشاره دارد.

نتیجه‌گیری

با توجه به تحلیل‌های انجام شده، گزینه ۱ (هنر را برای هنر باید آموخت) با مفهوم اصلی بیت همخوانی ندارد. مفهوم اصلی بیت بر اهمیت تلاش، رنج و درد در کسب دانش و هنر تاکید دارد. سایر گزینه‌ها به طور مستقیم یا غیرمستقیم به مفاهیم موجود در بیت اشاره دارند.

گزینه ۴) ۱۶

بررسی گزینه‌ها:

۱) بزرگ باش و مشو تنگدل ز خردی کار:

این گزینه تا حدی به معنای بیت نزدیک است، اما کامل نیست. بیت می‌گوید که خردی که بزرگی به ارمغان می‌آورد، از صد بزرگی که حاصل کار خرد نیستند، بهتر است. این به معنای "بزرگ باش و مشو تنگدل ز خردی کار" نیست، بلکه به معنای "ارزش خردی که بزرگی می‌آورد" است.

۲) بزرگی یکی گوهر پر بهاست:

این گزینه ارتباطی به معنای بیت ندارد. این عبارت به معنای "بزرگی و مقام ارزشمند است" است، در حالی که بیت به مقایسه ارزش خردی که بزرگی می‌آورد با بزرگی حاصل از کارهای دیگر می‌پردازد.

۳) بزرگان خرده بر خردان نگیرند:

این گزینه نیز ارتباطی به معنای بیت ندارد. این عبارت به معنای "بزرگان نباید خرده‌گیری بر کوچک‌ترها بکنند" است، در حالی که بیت به مقایسه ارزش خردی که بزرگی می‌آورد با بزرگی حاصل از کارهای دیگر می‌پردازد.

۴) بزرگی به عقل است نه به سال:

این گزینه معنای بیت را به درستی بیان می‌کند. بیت می‌گوید که خردی که بزرگی به ارمغان می‌آورد، از صد بزرگی که حاصل کار خرد نیستند، بهتر است. این به معنای "بزرگی به عقل است نه به سال" است، زیرا خرد و عقل عامل اصلی بزرگی و برتری انسان است، نه سن و سال.

گزینه ۳) ۱۷

معنی بیت: چشم امید و آرزو مانند شکوفه سفید شده است، زیرا در بهار فراغت و آسایش، گلی از آرزوهایش شکفته ندیده است.

بررسی گزینه‌ها:

۱) کسی آن آستان بوسد که جان در آستین دارد:

این گزینه ارتباط مستقیمی به معنای بیت ندارد. این بیت به ناامیدی و پژمردگی آرزوها در نبود فراغت و آسایش اشاره دارد، در حالی که گزینه ۱ به شجاعت و جان‌فشانی برای رسیدن به هدف اشاره دارد.

۲) در دایره قسمت اوضاع چنین باشد:

این گزینه تا حدی به معنای بیت نزدیک است. هر دو به سرنوشت و تقدیر اشاره می‌کنند. بیت می‌گوید که آرزوها در نبود فراغت و آسایش شکوفا نمی‌شوند، و این ممکن است به دلیل سرنوشت و تقدیر باشد.